

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ДИЗАЙНУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціальної педагогіки та психології

_____ О.В. Пономаренко
(підпис) (ініціали та прізвище)

« _____ » _____ 2019

Рисунок

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра
спеціальності 022 «Дизайн»
освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»

Укладачі: Гресик І. С., доцент, Бережний І. В., ст. викладач, Рашевська А. А. викладач

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри акторської
майстерності та дизайну
Протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.
Завідувач кафедри _____ Г.В.Локарева

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології
Протокол № 1 від «29» серпня 2019 р.
Голова науково-методичної ради
факультету _____ І.В. Козич

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	нормативна	
		Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки	
Розділів – 4	Спеціальність 022 «Дизайн»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180		3 -й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»	-	-
		Лабораторні	
		86 год.	год.
	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Самостійна робота	
		94 год.	год.
		Вид підсумкового контролю: 5 семестр – екзамен 6 семестр - екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Рисунок» є професійна підготовка фахівця з високим рівнем графічної майстерності на основі поступового засвоєння ними теоретичних основ образотворчої грамоти, формування умінь та навичок реалістичного зображення, розвиток зорової пам'яті та уяви, що сприяє активному процесу естетичного сприймання навколишнього світу та відтворення у процесі самостійного рішення завдань художньої діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Рисунок» є: засвоєння нових та поглиблення уже набутих знань з образотворчого мистецтва, вироблення та удосконалення умінь і навичок в образотворчому мистецтві, розвиток зорової пам'яті, що сприяє процесу естетичного сприйняття оточуючого світу; набуття умінь відтворювання реалістичного зображення об'єктів живої і неживої природи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- виразні засоби оригінальної графіки та її види;
- закони повітряної і лінійної перспективи;
- основні прийоми роботи з графічними матеріалами;

- володіти основними термінами і поняттями за змістом навчальної програми.

вміти:

- застосовувати на практиці знання уміння і навички отримані в процесі навчання;
- вільно володіти основними прийомами роботи з різними графічними матеріалами;
- аналізувати твори мистецтв;
- творчо підходити до виконання графічних завдань.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

Вид компетентності	Шифр	Визначення компетентності
Інтегральна компетентність	ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі дизайну, або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю, та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК	<i>Компетентності, визначені стандартом вищої освіти</i> 1. Знання та розуміння предметної області, розуміння професійної діяльності. 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 4. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. 6. Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. <i>Компетентності, визначені закладом вищої освіти</i> 7. Навички використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, медіаграмотність. 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) і приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК	<i>Компетентності, визначені стандартом вищої освіти</i> 1. Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну. 2. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну. 3. Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну. 4. Здатність застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності. 5. Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності. 6. Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями). 7. Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об'єкта. 8. Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями).
--	-----------	---

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Рисунок» тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Композиція», «Скульптура, пластична анатомія».

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Натюрморт з елементами скульптури

Тема 1. Натюрморт з гіпсовою маскою

Виконання натюрморту з гіпсовою маскою на передачу простору, тональних співвідношень, об'єму. Реалістичне зображення матеріальності предметів і драперії. Використання м'яких матеріалів – вугілля, пастель, сангіна.

Тема 2. Натюрморт з гіпсовим бюстом Ніколо да Уццано

Особливості створення рисунку дворівневого натюрморту з гіпсовим бюстом: лінійна та повітряна перспектива, пропорції, матеріальність, передача об'єму і простору, елементи освітлення. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення на папері формату А 2 простим олівцем.

Розділ 2. Зображення частин тіла людини

Тема 3. Гіпсова модель кисті людини

Виконання рисунку гіпсової моделі кисті людини, правила лінійної та повітряної перспективи, пропорції, матеріальності, передача об'єму і простору, елементи освітлення. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення на папері формату А 2 простим олівцем.

Тема 4. Гіпсова модель стопи

Особливості створення рисунку гіпсової моделі стопи людини, її анатомічна будова, правила лінійної та повітряної перспективи, пропорції, матеріальність, передача об'єму і простору, елементи освітлення. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення на папері формату А 2 простим олівцем.

Тема 5. Гіпсова модель кисті людини з іншого ракурсу

Виконання рисунку гіпсової моделі кисті людини, анатомічна будова, правила лінійної та повітряної перспективи, пропорції, матеріальність, передача об'єму і простору, елементів освітлення. Композиційне розміщення рисунку, тональне рішення, узагальнення на папері формату А 3 простим олівцем.

Тема 6. Рисунок гіпсової моделі руки людини

Виконання рисунку руки людини без шкіри. Відтворення анатомічних особливостей, пропорційних співвідношень, об'єму, простору на папері формату А 2 простим олівцем.

Розділ 3. Академічний рисунок фігури людини(м'язи)

Тема 7. Рисунок гіпсової фігури людини (вигляд з переду).

Виконання рисунку гіпсової фігури людини без шкіри (вигляд з переду). Відтворення анатомічних особливостей, пропорційних співвідношень, об'єму, лінійної і повітряної перспективи, простору на папері формату А 1 простим олівцем.

Тема 8. Рисунок гіпсової фігури людини (вигляд зі спини)

Виконання рисунку гіпсової фігури людини без шкіри (вигляд зі спини). Відтворення анатомічних особливостей, пропорційних співвідношень, об'єму, лінійної і повітряної перспективи, простору на папері формату А 1 простим олівцем.

Розділ 4. Академічний рисунок скульптури людини

Тема 9. Рисунок фігури людини

Особливості виконання рисунку людини в положенні контрапост. Відтворення пропорційних співвідношень, анатомічних особливостей, об'єму, лінійної і повітряної перспективи, простору на папері формату А 2 простим олівцем.

Тема 10. Рисунок гіпсової скульптури людини

Особливості створення рисунку гіпсової скульптури людини. Пропорційні співвідношення, анатомічні особливості, об'єм, лінійна і

повітряна перспектива, положення у просторі, елементи освітлення, матеріальність гіпсу на папері формату А 1 простим олівцем.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	лабораторні	сам. роб.		л	сем./пр./ лаб.	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розділ 1. Натюрморт з елементами скульптури								
Тема 1. Натюрморт з гіпсовою маскою.	22		10	12				
Тема 2. Натюрморт з гіпсовим бюстом Николо да Удзано.	24		12	12				
Разом за розділом 1	48		22	26				
Розділ 2. Зображення частин тіла людини								
Тема 3. Гіпсова модель кисті людини.	14		4	6				
Тема 4. Гіпсова модель стопи.	14		4	6				
Тема 5. Гіпсова модель кисті людини з іншого ракурсу.	14		4	4				
Тема 6. Рисунок гіпсової моделі руки людини.			8	8				
Разом за розділом 2	42		20	24				

Усього годин	90		42	48				
Розділ 3. Академічний рисунок фігури людини (м'язи)								
Тема 7. Рисунок гіпсової фігури людини (вигляд з переду).	24		12	12				
Тема 8. Рисунок гіпсової фігури людини (вигляд зі спини)	24		12	12				
Разом за розділом 3	48		24	24				
Розділ 4. Академічний рисунок скульптури людини								
Тема 9. Рисунок фігури людини	20		10	16				
Тема 10. Рисунок гіпсової скульптури людини .	22		10	6				
Разом за розділом 4	42		20	22				
Усього годин	90		44	46				

5. Теми лабораторних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Натюрморт з гіпсовою маскою	10
2	Натюрморт з гіпсовим бюстом Ніколо да Удзано	12
3	Гіпсова модель кисті людини	4
4	Гіпсова модель стопи	4
5	Гіпсова модель кисті людини з іншого ракурсу	4
6	Рисунок гіпсової моделі руки людини	8
7	Рисунок гіпсової фігури людини (вигляд з переду).	12
8	Рисунок гіпсової фігури людини (вигляд зі спини)	12
9	Рисунок гіпсової фігури людини	10
10	Рисунок гіпсової скульптури людини	10
Разом		86

6. Самостійна робота

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Натюрморт з гіпсовою маскою. А 3	12
2	Погрудний портрет. А 3, 2 шт.	12
3	Лінійно-конструктивні начерки кисті людини. А 4, 10 шт.	6
4	Лінійно-конструктивні начерки стопи людини. А 4, 10 шт.	6
5	Начерки кисті людини з натури. А 4, 10 шт..	4
6	Короткочасні рисунки фігури людини в положенні контрапост. А 3, 2 шт.	8
7	Рисунок гіпсової фігури людини (вигляд 3/4 з переду). А 3, 1 шт.	12
8	Рисунок гіпсової фігури людини (вигляд 3/4 зі спини). А 3, 1 шт.	12
9	Рисунок фігури людини А 3, 2 шт.	16
10	Начерки постаті людини з натури. А 4, 10 шт.	6
Разом		94

7. Види контролю і система накопичення балів

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі оцінювання викладачем контрольних заходів двох основних видів контролю: *поточного* (перевірка виконання лабораторних робіт) та *підсумкового* (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з курсу).

Поточний контроль. Виконання лабораторних робіт здійснюють під час проведення лабораторних занять. По завершенні роботи над лабораторною роботою у присутності студентів проводиться підсумковий критичний аналіз усього зробленого кожним із них. До уваги беруться: композиція, побудова, світлотіньове та тональне вирішення, рівень технічного виконання лабораторної роботи, вправне володіння зображувальним матеріалом. Відтак, виставляються бали (оцінка) згідно з рівнем виконання завдань (оцінюються образно-художні характеристики, графічна майстерність).

Самостійна робота студента передбачає доопрацювання основного матеріалу лабораторних занять.

1 семестр

Поточна атестація 1		Поточна атестація 2		Екзамен	Сума
Лаб. №1-2	Сам. роб. №1-2	Лаб. №3-6	Сам. роб. №3-6		
15	15	15	15		
30		30		40	100

2 семестр

Поточна атестація 1		Поточна атестація 2		Екзамен	Сума
Лаб. № 7-8	Сам. роб. № 7-8	Лаб. № 9-10	Сам. роб. № 9-10		
15	15	15	15		
30		30		40	100

Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю становить 60 балів за практичні вміння. Допуск до підсумкового контролю - 35 балів.

Максимальна кількість балів за результатами підсумкового контролю (екзамен) становить 40 балів. Термін виконання: згідно з графіком навчального процесу.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Лабораторні заняття	Критерії оцінювання
<i>1 семестр</i> 13-15 балів Відмінно	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано працює над виконанням практичних занять, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань (самостійні заняття) під час здачі практичних робіт, рисунки, начерки, замальовки практичних та самостійних завдань виконані на високому рівні (вчасно). Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його розкриває під час практичних занять, рисунки, начерки, замальовки практичних та самостійних завдань виконані з окремими несуттєвими неточностями та незначними помилками. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.
<i>2 семестр</i> 13-15 балів Відмінно	
<i>1 семестр</i> 9-12 балів Добре	Студент у цілому володіє навчальним матеріалом розкриває його основний зміст під час практичних занять, але без глибокого всебічного аналізу, демонструє незнання навчальної літератури; рисунки, начерки, замальовки практичних та самостійних завдань виконані на задовільному рівні, з окремими суттєвими неточностями та помилками (вчасно). Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває його під час практичних занять, рисунки, начерки, замальовки практичних та самостійних завдань виконані на незадовільному рівні зі суттєвими неточностями (вчасно).
<i>2 семестр</i> 9-12 балів Добре	
<i>1 семестр</i> 5-8 балів Задовільно	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту практичних завдань. Не виконав жодного завдання. Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано працює над виконанням практичних занять, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань (самостійні заняття) під час здачі практичних робіт, рисунки, начерки, замальовки практичних та самостійних завдань виконані на високому рівні (вчасно).
<i>2 семестр</i> 5-8 балів Задовільно	
<i>1 семестр</i> 1-4 бали Незадовіл.	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його розкриває під час практичних занять, рисунки, начерки, замальовки практичних та самостійних завдань виконані з окремими несуттєвими неточностями та незначними помилками. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації. Студент у цілому володіє навчальним матеріалом розкриває його основний зміст під час практичних занять, але без глибокого всебічного аналізу, демонструє незнання навчальної літератури; рисунки, начерки, замальовки практичних та самостійних завдань виконані на задовільному рівні, з окремими суттєвими неточностями та помилками (вчасно).
<i>2 семестр</i> 1-4 бали Незадовіл.	
0 балів	Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) розкриває

	його під час практичних занять, рисунки, начерки, замальовки практичних та самостійних завдань виконані на незадовільному рівні зі суттєвими неточностями (вчасно).
--	---

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

8. Рекомендована література

Основна:

1. Бриджмен Д. Б. Полное руководство по рисунку с натуры: более 1000 иллюстраций. 344 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011208.djvu>
2. Сенин В., Коваль О. Школа рисунка карандашом: Натюрморт, пейзаж, портрет. Харьков: Клуб Семейного Досуга, 2007. 90 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi17/0011904.djvu>
3. Кузин В. С. Рисунок. Наброски и зарисовки: учеб. пос. для студ. высш. пед. учеб. заведений. Москва: Издательский центр "Академия", 2004. 232 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011205.pdf>
4. Норлинг Э. Объемный рисунок и перспектива. Москва: Изд-во Эксмо, 2004. 60 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi17/0011849.pdf>
5. Хогарт Б. Рисунок человека в движении. Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. 176 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011209.pdf>

Додаткова:

1. Майстренко-Вакуленко Ю. В. Передумови і тенденції розвитку українського станкового рисунка (кінець XVII - початок XX століття): автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.05 : захищ. 15.11.12. Київ, 2012. 20 с.
2. Сервер Ф. А. Рисунок для начинающих / пер. с нем. О. Асписовой. Москва: АСТ; Астрель, 2004. 175 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011207.djvu>

3. Додсон Б. Ключи к искусству рисунка. Минск : Попурри, 2000. 223 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi18/0011204.pdf>
4. Учебный рисунок в академии художеств / авт.-сост. Д.А. Сафаралиева. Москва : Изобразительное искусство, 1990. 138 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi51/0039423.pdf>
5. Викторов А. С. Рисунок ландшафта / А. С. Викторов. Москва : Мысль, 1986. 179 с.

Інформаційні ресурси:

1. Електронний каталог. Запорізького національного університету. URL: <http://library.znu.edu.ua/8080/library/DocSearchForm;jsessionid=ADD33780E72A544B8454D9DF98BF2BFE>
2. 2.Бібліотечні ресурси під управлінням «УФД/Бібліотека». URL: <http://library.znu.edu.ua/8080/library/>

Погоджено

з навчальним відділом

«_____»_____

Відповідність результатів навчання та форм і методів їх демонстрування

Академічний рисунок		
Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях	Лабораторні заняття	Практичні
Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення	Лабораторні заняття Підсумковий контроль	Практичні Наочні Словесні
Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень	Лабораторні заняття Підсумковий контроль	Практичні Наочні Словесні
Визначати мету, завдання та етапи проектування	Лабораторні заняття	Практичні Словесні
Розуміти і сумлінно виконувати свою частину роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності	Лабораторні заняття	Практичні Словесні
Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні	Лабораторні заняття Підсумковий контроль	Практичні
Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень	Лабораторні заняття	Практичні Наочні
Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію	Лабораторні заняття	Практичні Словесні
Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання	Лабораторні заняття	Практичні Наочні
Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну у комунікативному просторі	Лабораторні заняття	Практичні Наочні Словесні
Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах	Лабораторні заняття	Практичні
Дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності	Лабораторні заняття	Практичні
Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну	Лабораторні заняття	Практичні Наочні Словесні
Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики	Лабораторні заняття	Практичні Наочні Словесні

Розуміти українські етнокультурні традиції у стилізованих рішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнотришки у мистецьких практиках	Лабораторні заняття	Практичні Наочні
Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності	Лабораторні заняття	Практичні Наочні
Відображати морфологічні, стиліові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну	Лабораторні заняття	Практичні Наочні
Демонструвати вміння формувати інформаційне (ландшафтне, міське, освітнє, інтер'єрне, екстер'єрне, веб-) середовище за допомогою графічного дизайну	Лабораторні заняття Підсумковий контроль	Практичні Наочні Словесні
Використовувати електронні ресурси, комп'ютерні технології та засоби мультимедіа для створення і обробки двовимірних зображень, тривимірних об'єктів, розробки та демонстрації мультимедійних продуктів та/або у процесі навчання	Лабораторні заняття	Практичні